

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u> Рік навчання: <u>4-й</u>, семестр <u>8-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Ковальчук Світлана Ярославівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	koval4uk@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Транснаціональні корпорації *вибірковою* компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 12 год.; практичні заняття - 10 год., самостійна робота - 98 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Міжнародна економіка», «Національна економіка».
- Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами знань та умінь з основ дослідження особливостей сучасного етапу транснаціоналізації світової економіки; визначення ролі міжнародних корпорацій у умовах транснаціоналізації світової економіки; вивчення теоретичних концепцій міжнародного виробництва ТНК; визначення сутності та особливостей

діяльності ТНБ у світовій економіці; визначення впливу ТНК та експортно-імпорتنі операції країни та регулювання діяльності ТНК в Україні.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – надати студентам знання та вміння, що створюють необхідне методологічне, організаційне та правове підґрунтя для здійснення фахової підготовки та вивчення процесів транснаціоналізації світової економіки та її наслідків, основних особливостей виникнення, розвитку і трансформації транснаціональних корпорацій, проблем і тенденцій їх взаємодії з приймаючими країнами, сучасної співпраці України з ТНК, головних проблем і перспектив розвитку українських ТНК, що завбачує здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає відповідності програмним компетентностям.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Фахові компетентності:

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків

Програмні результати:

РН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

РН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

РН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

РН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

РН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

РН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

РН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

РН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

РН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

РН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

РН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародного бізнесу	2	2	20
2	Тема 2. Особливості формування та реалізація стратегії транснаціональних корпорацій	2	2	10
3	Тема 3. Функціонування ТНК у міжнародній господарській діяльності	2	2	20
4	Тема 4. Особливості економічного механізму діяльності транснаціональних корпорацій	2	2	15
5	Тема 5. Регулювання транснаціональної діяльності	2	2	15
6	Тема 6. Транснаціоналізація української економіки	2		18
Разом		12	10	98

Самостійна робота здобувача вищої освіти

(Описати завдання, порядок виконання, вимоги до виконання завдань, що виносяться у самостійну роботу здобувача)

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, написання тез, статті, есе, кейсу; підготовки кросвордів за темою не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	28	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою, вирішення ситуаційних задач, круглий стіл, написати тези, статтю, есе, кейс; підготувати кросворд за темою)	40	4 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		98		

Список основної та додаткової літератури

Основна література

1. Транснаціональні корпорації. Навч посіб. Давидова І.О., Величко К.Ю., Печенка О.І. Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175с
2. Вовк С. Тендеції сучасного інвестування ТНК. *Журнал євроейської економіки*. Том 11. №3. 2012. №11. С.296-318.
3. Герасимчук З.В., О.І. Гонта. Регіональні аспекти транснаціоналізації економіки регіонів. *Корпоративні структури в національній інноваційній системі*. За ред. д-ра екон. наук Л.І.Федулової. К.: вид-вом УкрІНТЕІ. 2007. С. 269 – 295.
4. Карамбович І. ТНК у системі світового господарства. *Міжнародна економіка та менеджмент*. 2008. №4. С.28-30.
5. Кириченко О., І. Кавас, А. Ятченко. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. К.: *Фінансист*. 2004. 634 с.
6. Козик В.В., Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. Міжнародні економічні відносини. Навч. посіб. 5-те вид., стер. К.: *Знання*. 2004. 406с.
7. Конвенція про транснаціональні корпорації. Міжнародний договір. МЗС України (Конвенцію ратифіковано із застереженнями Законом №921 XIV від 13. 07. 99.)
8. Македон В.В. Формат взаємодії транснаціональних корпорацій та реального сектора національної економіки України. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2012. № 1 (5). Том 1. С.250-258.
9. Пехник А. В. Вплив європейської інтеграції на діяльність ТНК. *Регіональна економіка*. 2001. №2. С.181-183.
10. Рогач О.І. Транснаціональні корпорації у світовому господарстві. Монографія. К.: ВЦ «Київський університет». 2006. 150 с.
11. Рябець Н. Роль ТНК країн, що розвиваються, в умовах посилення диспропорцій економічного розвитку країн. *Зовнішня торгівля : економіка, фінанси, право*. 2010. №2. С.39-45.

12. Семенов А.А, Крижанівська В.В. Діяльність ТНК в Україні та їх вплив на економічний розвиток країни. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=5963>
13. Сухіна О. М. Економічна доцільність формування інституту українських транснаціональних корпорацій у сфері надрокористування. *Стратегічні пріоритети*. №2 (23). 2012 р. С. 111-119.
14. ТНК і міжнародний бізнес в Україні. URL: <http://www.grinchuk.lviv.ua/book/50/2056.html>
15. Шнирко О. Транснаціональні корпорації та проблеми транснаціоналізації українського ринку. *Економіст*. 2005. №11. С.58 – 62.
16. Якубовський С.О. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності. Навч. Посібник. За ред. С.О. Якубовського, Ю.Г. Козака, О.В. Савчука. К.: Центр навчальної літератури. 2006. 488с.
17. Глобалізація світогосподарських зв'язків. URL: <http://www.coolreferat.com/>
18. Кметик Х. Значення основних принцип міжнародного права у регламентації діяльності транснаціональних корпорацій. *Зовнішня торгівля право та економіка*. 2009. №1. С.83-87.
19. Луцький М.Г. Вплив транснаціональних корпорацій на глобалізацію інноваційних процесів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2007. №4. с.116-120.
20. Основи міжнародної торгівлі. Навчальний посібник. За ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвинової. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ. Центр навчальної літератури. 2005. 656 с.
21. Руденко Л.В. Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування транснаціональних корпорацій. Монографія. К.: Кондор. 2004. 480 с.
22. Транснаціональні корпорації і Україна. URL: <http://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/266-tnk-and-ukraine>
23. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. N 959-XII. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 91. Ст. 377. Бібліотека офіційних видань.
24. Експортна стратегія України (“дорожня карта” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017—2021 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1017-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-ekspornoji-strategiyi-ukrayini-dorozhnoyi-karti-strategichnogo-rozvitku-torgivli-na-20172021-roki>

Додаткова

1. Kovalchuk S., Kravchuk A. The impact of global challenges on “green” transformations of the agrarian sector of the eastern partnership countries. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5. P. 87-97. Web of Science.
2. Kovalchuk S., Mazur K., Overkovska T. The impact of the European integration processes on the entry of Ukraine’s small agricultural producers in the international logistics systems. *Development of modern science: the experience of European countries and prospects for Ukraine*. 2019. P. 154-173.
3. Ковальчук С.Я., Купінець Л.Є. Україна в «Зелених» трансформаціях агропродовольчого сектору країн східного партнерства: виклики та можливості. *Економічні інновації*. 2019. Т. 21. Вип. 2 (71). С. 43-59.
4. Ковальчук С.Я. Функціональні напрямки розвитку економіки сільських територій в контексті зеленого зростання. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 7. С. 16-22.
5. Ковальчук С.Я. Лукіяненко Р.О. Циркулярні бізнес-моделі в агропродовольчій сфері. *Інфраструктура ринку*. 2020 № 39. С. 384-381.
6. Kovalchuk Svetlana. Resursosaving of transformation agrarian sector. *Economic and law paradigm of modern society*. 2020. № 2. P. 7-16.

7. Kovalchuk S., Duik A. Dynamic processes of organic business. The Scientific heritage. 2020. Vol. 6. № 55 (55). P. 35-46.
8. Ковальчук С.Я. Органічне виробництво в системі сталого розвитку сільських територій. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 4. С. 117-123.
9. Гончарук І.В., Ковальчук С.Я., Цицюра Я.Г., Лутковська С.М. Динамічні процеси розвитку органічного виробництва в Україні. *Монографія*. Вінниця. Твори. 478 с. (Затв. Вченою радою ВНАУ пр. №6 від 18.12.2020р.).
10. Kovalchuk S. Target benchmarks for ensuring sustainable development of the agricultural sector. *Colloquium-journal*. 2021. № 13 (100). P. 28-36.
11. Kovalchuk S. Quality of agricultural products in the system of European integration priorities of Ukraine. *Colloquium-journal*. 2021. № 16(103). P. 42-52 .
12. Гончарук І. В., Ковальчук С. Я., Федорошак Й. М. Інтеграційна динаміка ринку насіння буряків в Україні. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 2. С. 7-24.
13. Ковальчук С.Я. Участь аграрних підприємств у міжнародній спеціалізації крізь призму глобалізаційних процесів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. МНУ ім. В.О.Сухомлинського. Вип.15. 2017. С. 20-26
14. Ковальчук С.Я. Сухоцька С.М., Юрчук Б.В. Світовий ринок технологій: вплив процесів глобалізації. *Економіка та суспільство*.- Вип.9. 2017. с.1213-1218. URL: <http://economyand.society.in.ua>
15. Мазур В.А., Ковальчук С.Я. Специфіка ринку органічної продукції: національний та європейський аспект.. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Всеукраїнський науково - виробничий журнал. Вінниця. 2018. №4. с.18-27
16. Мазур В.А. Ковальчук С.Я. Теорія європейського еколого-економічного розвитку. Навчальний посібник. В. «Твори». 2019. 622с.
17. Honcharyk Inna, Kovalchuk Svitlana. Agricultural production greening management in the eastern partnership countries with the EU. *Monografya*. "Riga, Latvia. "Baltija Publishing". 2020. Pp.42-69 <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-53-2-3>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. <http://www.imf.org/external/index.htm>
2. Сайт Державного комітету статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Світового банку - Україна <http://www.worldbank.org/uk/countrv/ukraine>
4. Офіційний сайт Європейського Союзу. http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_en.htm
5. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Розділ V. Економічне та галузеве співробітництво. Глава 17. Сільське господарство та розвиток сільських територій.). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011
6. European Commission. Аграрна реформа: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots/cap-reform/index_en.htm
7. European Commission. CAP 2020: детальний опис програми: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots/cap-in-depth/index_en.htm
8. European Commission. Програма CAP 2020: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-overview/2014_en.pdf
9. European Commission. Програма CAP 2021: офіц. веб.-сайт. URL: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-overview/2014_en.pdf

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Вид навчальної діяльності		Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
2	Участь у роботі на практичних заняттях	5
3	Виконання домашніх завдань	5
4	Виконання контрольних робіт, тестування	5
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	5
7	Участь у роботі на практичних заняттях	5
8	Виконання домашніх завдань	5
9	Виконання контрольних робіт, тестування	5
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	10
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену.

Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування(%)	Критерії оцінювання
90-100	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.